

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Δ' ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Ταχ. Δ/ση: Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 151 80 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: <http://www.minedu.gov.gr>
Πληροφορίες: Κ. Παπαχρήστος
Ε. Μιμίνη
Ρ. Γεωργακόπουλος

Τηλέφωνο: 210 3443605
210 3442239
210 3442243

Βαθμός ασφαλείας
Να διατηρηθεί μέχρι

Μαρούσι, 3 - 9 - 2010
Αριθ. Πρωτ. Βαθμός Προτερ.
Φ.50/ 289/ 108596 /Γ1

ΠΡΟΣ:

1. Περιφερειακούς Διευθυντές Π.Ε. & Δ.Ε. της χώρας (έδρες τους)
2. Προϊσταμένους Επιστημονικής και Παιδαγωγικής καθοδήγησης Π.Ε. της χώρας (έδρες τους)
3. Σχολικούς Συμβούλους Π.Ε. (έδρες τους)
4. Διευθυντές Εκπαίδευσης και Προϊσταμένους Γραφείων Π.Ε. της χώρας (έδρες τους)
5. Δημοτικά Σχολεία της χώρας (μέσω Δ/σεων και Γραφείων Π.Ε.)
6. Συντονιστικό Γραφείο Μειονοτικών Σχολείων Π.Ε. & Δ.Ε. Θράκης (έδρα του)

ΘΕΜΑ : Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο

Το Ολοήμερο Σχολείο έχει έντονο εκπαιδευτικό και κοινωνικό περιεχόμενο. Σχεδιάστηκε για να εξυπηρετήσει υψηλούς παιδαγωγικούς στόχους.

Το Ολοήμερο Σχολείο, στην Πορεία για ένα **Νέο Σχολείο**, αναβαθμίζεται, ώστε ο εκπαιδευτικός και κοινωνικός του ρόλος να επιτυγχάνει τους στόχους του. Η λειτουργία των 800 Ολοήμερων σχολείων και του Ενιαίου Αναμορφωμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος, όπως ορίστηκαν με τις Υπουργικές Αποφάσεις Φ.3/609/60745/Γ1/28-5-2010 (ΦΕΚ 804/2010, τ.Β') και Φ.3/724/71442/Γ1/18-6-2010 (ΦΕΚ 1048/2010 τ.Β'), καθώς και οι άμεσες παρεμβάσεις στο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο απαντούν στις κοινωνικές και εκπαιδευτικές ανάγκες, ανταποκρίνονται στα αιτήματα για την καλλιέργεια του παιδιού με την προσφορά νέων διδακτικών αντικειμένων και μεθόδων, ώστε να ανταποκριθεί στις σύγχρονες ή μελλοντικές κοινωνικο-πολιτιστικές ανάγκες.

Το ολοήμερο σχολείο αξιοποιεί τις δυνατότητες τις οποίες του παρέχει ο επιπλέον χρόνος παραμονής των μαθητών στο σχολείο, για να επιτύχει τους βασικούς στόχους του, που είναι:

α. Η εμπέδωση των γνώσεων και δεξιοτήτων που διδάσκονται οι μαθητές στο πρωινό πρόγραμμα και

β. Ο εμπλουτισμός του πρωινού προγράμματος με επιπλέον διδακτικά αντικείμενα που ενισχύουν:

- τη Διαθεματική προσέγγιση των γνωστικών αντικειμένων.
- τις γνώσεις, τις εμπειρίες
- τον παραγωγικό προβληματισμό
- την έρευνα
- τη δημιουργία
- τη συνεργατικότητα και το ομαδικό πνεύμα
- την ευαισθητοποίηση σε περιβαλλοντικά, κοινωνικά θέματα
- την επαφή με πολιτισμικά θέματα
- την αναβάθμιση της σχολικής ζωής.
- την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων
- την προοδευτική και ομαλή ένταξη των μαθητών στην κοινωνία, ως υπεύθυνων και δημοκρατικών πολιτών

Ο θεσμός του Ολοήμερου Σχολείου αναβαθμίζεται και αποκτά αξιοπιστία στη συνείδηση των γονέων και της κοινωνίας γενικότερα, όταν το ίδιο το πρόγραμμα που εφαρμόζεται είναι αξιόπιστο και ελκυστικό. Πρώτιστο λοιπόν καθήκον της εκπαιδευτικής κοινότητας αποτελεί η προώθηση και η αναβάθμιση του Ολοήμερου Σχολείου και αφορά όλα τα στελέχη της Εκπαίδευσης αλλά και τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς.

A. Υπουργικές Αποφάσεις/Νόμοι σχετικοί με τη λειτουργία του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου

- **N. 2525/1997, (ΦΕΚ 188/1997, τ. Α΄)** : «Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις».
- **Φ.353.1/324/105657/Δ1/8-10-2002**, (ΦΕΚ 1340/2002, τ.Β΄), Υπουργική Απόφαση: «Καθορισμός ειδικότερων καθηκόντων, αρμοδιοτήτων των Προϊσταμένων των περιφερειακών υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, των Διευθυντών και Υποδιευθυντών των Σχολικών Μονάδων και ΣΕΚ και των Συλλόγων Διδασκόντων».
- **Φ.50/76/121153/Γ1/13-11-2002**, (ΦΕΚ 1471/2002, τ.Β΄), Υπουργική Απόφαση: «Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο (Παρ.Β, 1.1)».
- **Φ.50/76/121153/Γ1/13-11-2002**, (ΦΕΚ 1471/2002, τ.Β΄), Υπουργική Απόφαση: Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο (Παρ.Β, 1.2)».
- **Φ.20/482/95210/Γ1/9-9-2003**, (ΦΕΚ 1325/12003, τ.Β΄), Υπουργική Απόφαση: Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο (Παρ.Β, 1.2)».
- **Φ.20/482/95210/Γ1/9-9-2003**, (ΦΕΚ 1325/2003, τ.Β΄), Υπουργική Απόφαση: Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο (Παρ.Β, 2.2)».
- **Φ.12/773/77094/Γ1/28-7-2006**, (ΦΕΚ 1139/2006, τ.Β΄), Υπουργική Απόφαση: «Αναμόρφωση Ωρολογίων Προγραμμάτων για όλα τα 6/θ και άνω Δημοτικά Σχολεία».
- **Φ.3/897/97652/Γ1/25-9-2006**, (ΦΕΚ 1507/2006, τ.Β΄,) ΚΥΑ : «Αριθμός μαθητών ανά τάξη ή ανά τμήμα τάξης στο Δημοτικό Σχολείο».
- **Φ.3/609/60745/Γ1/28-5-2010** (ΦΕΚ 804/2010, τ. Β΄) Υπουργική Απόφαση: «Ορισμός 800 Δημοτικών Σχολείων με ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα».
- **Φ.12/620/61531/Γ1/31-5-2010** (ΦΕΚ 804/2010, τ. Β΄) Υπουργική Απόφαση: «Ωρολόγια Προγράμματα Δημοτικών Σχολείων με ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα».
- **Φ.12/668/67296/Γ1/10-6-2010** Εγκύκλιος του Υπουργείου Παιδείας : «Προγραμματισμός Εκπαιδευτικού Έργου 2010-2011».

- **Φ.3/724/71442/Γ1/18-6-2010** (ΦΕΚ 1048/2010 τ. Β΄) Υπουργική Απόφαση: « Τροποποίηση- Συμπλήρωση της Φ.3/609/60745/Γ1/28-5-2010 (ΦΕΚ 804/9-6-2010τ.Β΄) Υ.Α
- **Φ.12/879/88413/Γ1/20-7-2010** (ΦΕΚ 1139/2010, τ. Β΄) Υπουργική Απόφαση: «Διδασκαλία-πρόγραμμα σπουδών των νέων διδακτικών αντικειμένων που θα εισαχθούν στα ολοήμερα σχολεία που θα λειτουργήσουν με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (ΕΑΕΠ)-επανεξέταση και επικαιροποίηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων και οδηγιών για τα διδακτικά αντικείμενα του ολοήμερου προγράμματος».

B. Ωράριο λειτουργίας και Πρόγραμμα των Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων

1. 6/θέσια και άνω Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία

1.1. Ωράριο λειτουργίας

Το ωράριο λειτουργίας του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου, όπως αναμορφώθηκε με τη Φ.12/ 773/77094/Γ1/28-7-2006 (ΦΕΚ 1139/2006 τ.Β΄) Υπουργική Απόφαση για όλα τα 6/θέσια και άνω Δημοτικά Σχολεία έχει ως εξής:

Πρωινή Ζώνη	07:00 - 08:00	Προαιρετικά/ελάχιστος αριθμός μαθητών : 5
Ο Υπεύθυνος της Πρωινής Ζώνης ορίζεται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων		
Ολοήμερο Πρόγραμμα	12:35 - 13:15 1 ^η ώρα	Ελάχιστος αριθμός μαθητών : 15
	13:15 - 13:20 Διάλειμμα	
	13:20 - 14:00 2 ^η ώρα	
	14:00 - 14:40 Φαγητό - ξεκούραση χαλάρωση ^(*)	
	14:40 - 14:50 Διάλειμμα	
	14:50 - 15:30 3 ^η ώρα	
	15:30 - 15:40 Διάλειμμα	
	15:40 - 16:15 4 ^η ώρα	
Ο υποδιευθυντής – υπεύθυνος του Ολοήμερου Προγράμματος για όλους τους τύπους των σχολείων ορίζεται σύμφωνα με την με αριθμ. Φ.361.22/53/108069/Δ1/3-9-2010 εγκύκλιο της Διεύθυνσης Προσωπικού Π.Ε. του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.		
Προαιρετική Ζώνη	16:15 - 16:25 Διάλειμμα	Προαιρετικά/ελάχιστος αριθμός μαθητών : 10
	16:25 - 17:00 5 ^η ώρα	
Υπεύθυνος Προαιρετικής Ζώνης είναι ο αντίστοιχος εκπαιδευτικός που διδάσκει στο τμήμα		

^(*) Με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων η ώρα του φαγητού-ξεκούρασης χαλάρωσης μπορεί να μετατίθεται για τις τάξεις Α΄ και Β΄ στις 13:20-14:00.

1.2. Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Το Ωρολόγιο Πρόγραμμα των 6/θεσίων και άνω Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων ορίζεται με τη Φ.12/773/77094/Γ1/28-7-2006 (ΦΕΚ 1139/2006 τ.Β΄) Υπουργική Απόφαση και έχει ως εξής:

ΤΑΞΗ	ΩΡΕΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ
Α΄ - Β΄	20 ώρες	<ul style="list-style-type: none"> - Υποχρεωτικό : Μελέτη-Προετοιμασία : 10 ώρες (Δάσκαλος) - Υποχρεωτικό : Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση : 2 ώρες (εκπαιδευτικός ειδικότητας) - Υποχρεωτικό : Αθλητισμός : 4 ώρες (εκπαιδευτικός ειδικότητας) <p>Επιλογή 2 αντικειμένων από 2 ώρες το καθένα</p> <ul style="list-style-type: none"> - Επιλογής : Εικαστικά, Θεατρική Αγωγή, Μουσική, Χορός (εκπαιδευτικός ειδικότητας)
Γ΄ - Δ΄	15 ώρες	<ul style="list-style-type: none"> - Υποχρεωτικό : Μελέτη-Προετοιμασία : 7 ώρες (Δάσκαλος) - Υποχρεωτικό : Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση : 2 ώρες (εκπαιδευτικός ειδικότητας) - Υποχρεωτικό : Αγγλική Γλώσσα : 2 ώρες (εκπαιδευτικός ειδικότητας) <p>Επιλογή 2 αντικειμένων από 2 ώρες το καθένα</p> <ul style="list-style-type: none"> - Επιλογής : Αθλητισμός, Εικαστικά, Θεατρική Αγωγή, Μουσική, Χορός (εκπαιδευτικός ειδικότητας)
Ε΄ - ΣΤ΄	13 ώρες	<ul style="list-style-type: none"> - Υποχρεωτικό : Μελέτη-Προετοιμασία : 7 ώρες (Δάσκαλος) - Υποχρεωτικό : Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση : 2 ώρες (εκπαιδευτικός ειδικότητας) - Υποχρεωτικό : Αγγλική Γλώσσα : 2 ώρες (εκπαιδευτικός ειδικότητας) - <p>Επιλογή ενός αντικειμένου για 2 ώρες</p> <ul style="list-style-type: none"> - Επιλογής : Αθλητισμός, Εικαστικά, Θεατρική Αγωγή, Μουσική, Χορός (εκπαιδευτικός ειδικότητας)

1.3. Διδακτικά Αντικείμενα απογευματινής Προαιρετικής Ζώνης

Οι γονείς των μαθητών που παρακολουθούν το Ολοήμερο Πρόγραμμα δηλώνουν εάν επιθυμούν να παρακολουθήσουν τα παιδιά τους την απογευματινή-προαιρετική Ζώνη (16.15-17.00) και επιλέγουν σε αυτή την περίπτωση επιπλέον έως 3 διδακτικά αντικείμενα.

Τα πρόσθετα Διδακτικά Αντικείμενα επιλογής και οι ώρες στην Προαιρετική Ζώνη ορίζονται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων, ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή της Σχολικής Μονάδας, ο οποίος λαμβάνει υπόψη του τις προτιμήσεις των μαθητών.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΖΩΝΗ	ΩΡΕΣ	
Μελέτη – Προετοιμασία	1 - 3	Διδακτικά Αντικείμενα που διδάσκονται από εκπαιδευτικούς του κλάδου ΠΕ 70.
Λογοτεχνία	1 - 2	
Μυθολογία – Παραμύθι	1 - 2	
Θεατρικό παιχνίδι	1 - 2	Διδάσκεται από εκπαιδευτικούς των αντίστοιχων κλάδων.
Εικαστικά	1 – 2	Διδάσκεται από εκπαιδευτικούς των αντίστοιχων κλάδων.
Μουσική	1 – 2	Διδάσκεται από εκπαιδευτικούς των αντίστοιχων κλάδων.
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	5	

2. 1/θέσια, 2/θέσια, 3/θέσια, 4/θέσια, και 5/θέσια, Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία

2.1. Ωράριο λειτουργίας

Το ωράριο λειτουργίας για τα 1/θέσια, 2/θέσια, 3/θέσια, 4/θέσια και 5/θέσια Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία ορίζεται με τη Φ.50/76/12153/Γ1/13-11-02 (ΦΕΚ 1471/2002 τΒ΄) Υπουργική Απόφαση και έχει ως εξής:

Πρωινή Ζώνη	07:00 - 08:00	Προαιρετικά/ελάχιστος αριθμός μαθητών : 5
Ο Υπεύθυνος της Πρωινής Ζώνης ορίζεται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων		
Ολοήμερο Πρόγραμμα	12.50 - 13.30 1 ^η ώρα	Ελάχιστος αριθμός μαθητών για τα 4/θέσια και 5/θέσια Δημ. Σχολεία : 10⁽¹⁾
	13.30 - 13.55 γεύμα – διάλειμμα	
	13.55 - 14.30 2 ^η ώρα	
	14.30 - 14.40 διάλειμμα	Ελάχιστος αριθμός μαθητών για τα 1/θέσια 2/θέσια και 3/θέσια Δημ. Σχολεία : 5⁽¹⁾
	14.40 - 15.15 3 ^η ώρα	
	15.15 - 15.25 διάλειμμα	
	15.25 - 16.00 4 ^η ώρα	
Ο υποδιευθυντής – υπεύθυνος του Ολοήμερου Προγράμματος για όλους τους τύπους των σχολείων ορίζεται σύμφωνα με την με αριθμ. Φ.361.22/53/108069/Δ1/3-9-2010 εγκύκλιο της Διεύθυνσης Προσωπικού Π.Ε. του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.		

⁽¹⁾ Σε εξαιρετικές περιπτώσεις (τοπικές συνθήκες, ιδιαίτεροι λόγοι, απομακρυσμένα χωριά κλπ), με εισήγηση του οικείου Σχολικού Συμβούλου και του Διευθυντή Εκπαίδευσης και απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή, ο ελάχιστος αριθμός των μαθητών στα πολυθέσια και ολιγοθέσια σχολεία μπορεί να ορίζεται διαφορετικά.

2.2. Το Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Το βασικό πλαίσιο Ωρολογίου Προγράμματος για τα 1/θέσια, 2/θέσια, 3/θέσια, 4/θέσια και 5/θέσια Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία ορίζεται με τη Φ.20/482/95210/Γ1/9-9-2003 (ΦΕΚ 1325/2003 τ.Β΄) Υπουργική Απόφαση και έχει ως εξής:

Διδακτικά αντικείμενα	Τάξεις		
	Α΄ - Β΄	Γ΄	Δ΄ - Ε΄ - ΣΤ΄
Μελέτη- Προετοιμασία (Υποχρεωτικό)	10	7 έως 8	7 έως 8
Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση (Υποχρεωτικό)	2	2	2
Αγγλική Γλώσσα (Υποχρεωτικό)	-	2 έως 4	2 έως 4
Επιλογής Αθλητισμός Εικαστικά Θεατρική Αγωγή Μουσική Χορός	Ο Αθλητισμός είναι 4 ώρες – υποχρεωτικές για τις τάξεις Α΄ - Β΄. Επιλογή δύο αντικειμένων από 2 ώρες το καθένα.	Οι ώρες και τα αντικείμενα επιλογής για τη Γ΄ τάξη εξαρτώνται από το τμήμα συνδιδασκαλίας, στο οποίο εντάσσεται η τάξη αυτή.	Επιλογή ενός ή δύο αντικειμένων (ανάλογα με την κατανομή των τμημάτων) από 2 ώρες το καθένα.

3. Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία που εφαρμόζουν το ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα (ΕΑΕΠ)

3.1 Ωράριο Λειτουργίας Ολοήμερου Προγράμματος

Το Ωράριο Λειτουργίας των σχολείων που εφαρμόζουν το ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα ορίζεται με τη Φ.12/620/61531/Γ1 (ΦΕΚ 804/2010, τ. Β΄) Υπουργική Απόφαση και έχει ως εξής:

Πρωινή Ζώνη	07:00 - 08:00	Προαιρετικά/ελάχιστος αριθμός μαθητών : 10
Ο Υπεύθυνος της Πρωινής Ζώνης ορίζεται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων		
Ολοήμερο Πρόγραμμα	14:05 - 14:40	Ελάχιστος αριθμός μαθητών : 15
	Φαγητό - χαλάρωση	
	14:40 - 14:50	
	Διάλειμμα	
	14:50 - 15:30	
15:30 - 15:40	1 ^η ώρα	
15:40 - 16:15	Διάλειμμα	
	2 ^η ώρα	
Ο υποδιευθυντής – υπεύθυνος του Ολοήμερου Προγράμματος για όλους τους τύπους των σχολείων ορίζεται σύμφωνα με την με αριθμ. Φ.361.22/53/108069/Δ1/3-9-2010 εγκύκλιο της Διεύθυνσης Προσωπικού Π.Ε. του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.		

Απογευματινή Προαιρετική Ζώνη	16:15 - 16:25 Διάλειμμα	Προαιρετικά/ελάχιστος αριθμός μαθητών : 15
	16:25 - 17:00 3 ^η ώρα	
Υπεύθυνος Προαιρετικής Ζώνης είναι ο αντίστοιχος εκπαιδευτικός που διδάσκει στο τμήμα		

3.2 Το Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Το Ωρολόγιο Πρόγραμμα των σχολείων που εφαρμόζουν το ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα ορίζεται με τη Φ.12/620/61531/Γ1/31-5-2010 (ΦΕΚ 804/2010, τ. Β΄) Υπουργική Απόφαση και διαμορφώνεται ως εξής:

Τα γνωστικά αντικείμενα που θα διδάσκονται στο Ολοήμερο Πρόγραμμα θα ορίζονται με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων ύστερα από εισήγηση του Δ/ντή ο οποίος θα συνυπολογίζει τις δυνατότητες της σχολικής μονάδας, (ενδιαφέροντα μαθητών, μαθησιακό επίπεδο, προτιμήσεις γονέων, υλικοτεχνική υποδομή, πλεονάζουσες ώρες).

Ο σύλλογος διδασκόντων συγκροτεί το πρόγραμμα μαθημάτων των Ολοήμερων Τμημάτων έτσι ώστε να αναλογούν 2 ώρες μαθημάτων ανά ημέρα σε κάθε τμήμα, συνολικής δηλ. διάρκειας δέκα (10) ωρών.

Για τη διαμόρφωσή του Ολοήμερου Προγράμματος των δέκα (10) διδακτικών ωρών, λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω:

- Μέχρι 3 τμήματα, ένας δάσκαλος και επιλογή τριών τουλάχιστον (3) διδακτικών αντικειμένων.
- Για 4 και 5 τμήματα, ένας δάσκαλος και επιλογή πέντε τουλάχιστον (5) διδακτικών αντικειμένων.
- Για 6 τμήματα, δύο δάσκαλοι και επιλογή έξι τουλάχιστον (6) διδακτικών αντικειμένων.

Τα διδακτικά αντικείμενα από τα οποία μπορεί να γίνει επιλογή ως προς το πλήθος τους και τις ώρες που θα διδάσκονται είναι τα παρακάτω:

*Επισήμανση: Επειδή το πρόγραμμα της Αγγλικής γλώσσας των Α΄ και Β΄ τάξεων, του πρωινού προγράμματος, έχει ενιαία μορφή, συνιστάται οι εκπαιδευτικοί ΠΕ 06 που αναλαμβάνουν τη διδασκαλία της Αγγλικής της Α΄ τάξης, να έχουν οργανική θέση, ώστε να συνεχίζουν και στη Β΄ τάξη.

- **Μελέτη:**

- Μέχρι πέντε (5) τμήματα Ολοήμερου Προγράμματος διατίθενται δέκα (10) ώρες συνολικά, οι οποίες προτείνεται να γίνονται κυρίως στην Α΄ και Β΄ τάξη. Σε περίπτωση που η Α΄ και Β΄ τάξη στο Ολοήμερο λειτουργεί σε κοινό τμήμα προτείνεται να διατίθενται πέντε (5) ώρες μελέτη για το συγκεκριμένο τμήμα και οι υπόλοιπες πέντε (5) ώρες με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων στα υπόλοιπα τμήματα.

- Για έξι (6) τμήματα του Ολοήμερου Προγράμματος προτείνονται συνολικά δεκαπέντε πέντε (15) ώρες: πέντε (5) ώρες στην Α΄ τάξη, πέντε (5) ώρες στη Β΄ τάξη και οι υπόλοιπες ώρες διατίθενται με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων στα υπόλοιπα τμήματα.

- **Αθλητισμός** από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται κυρίως για τα τμήματα του ολοήμερου προγράμματος των Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεων δεδομένου σε αυτές τις τάξεις το μάθημα της Φυσικής Αγωγής διδάσκεται λιγότερες ώρες συγκριτικά με τις τάξεις Α΄, Β΄.

- **Θεατρική Αγωγή** από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται κυρίως για τα τμήματα του ολοήμερου προγράμματος των Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεων, ανάλογα με τις δυνατότητες της κάθε σχολικής μονάδας.

- **Τ.Π.Ε.** από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται για όλα τα τμήματα του ολοήμερου προγράμματος, ως επιπλέον ώρες στις νέες τεχνολογίες.
- **Αγγλικά** από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται για όλα τα τμήματα του ολοήμερου προγράμματος ως επιπλέον ώρες στο μάθημα της αγγλικής γλώσσας.
- **Μουσική** από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται κυρίως για τα τμήματα του ολοήμερου προγράμματος των Γ, Δ', Ε' και ΣΤ'.
- **Δεύτερη ξένη γλώσσα** από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται μόνο για τα τμήματα του ολοήμερου προγράμματος των Ε' και ΣΤ' τάξεων.
- **Εικαστικά** από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται κυρίως για τα τμήματα του ολοήμερου προγράμματος των Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων.
- **Πολιτιστικοί όμιλοι δραστηριοτήτων. Δράσεις δημιουργίας και πολιτισμού** από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται για όλα τα τμήματα του ολοήμερου προγράμματος. Θα μπορούσαν να υπάρξουν και μικτά τμήματα από μαθητές διαφορετικών τάξεων υπό τη μορφή κύκλων γνωστικών αντικειμένων ή αλλιώς ομίλων δράσεων δημιουργίας και πολιτισμού. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δραστηριότητας οι μαθητές όλων των τάξεων μπορεί να προετοιμάζουν σχολικές εορτές, χορωδίες, θεατρικές παραστάσεις και άλλες δημιουργικές δραστηριότητες για την καλλιέργεια της αισθητικής καθώς και την ανάδειξη και προώθηση στοιχείων του πολιτισμού όπως: λογοτεχνία, τέχνες, φωτογραφία, μουσικά σύνολα, κ.α.). Η συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορεί να οργανωθεί από δασκάλους, εκπαιδευτικούς θεατρικής αγωγής και εκπαιδευτικούς μουσικής.

Στις εξαιρετικές περιπτώσεις που δεν επαρκεί το σύνολο των διδακτικών αντικειμένων για την κάλυψη του Ωρολογίου Προγράμματος και μόνο τότε, μπορούν να αυξηθούν ανάλογα οι ώρες των επιμέρους αντικειμένων, ύστερα από απόφαση του συλλόγου διδασκόντων με τη συνεργασία του αρμόδιου σχολικού συμβούλου.

4. Ωράριο Λειτουργίας και Ωρολόγιο Πρόγραμμα Ολοήμερων Πειραματικών Σχολείων

Το Ωράριο Λειτουργίας και το Ωρολόγιο Πρόγραμμα των Ολοήμερων Πειραματικών Σχολείων καθορίζεται με τη Φ. 51/154/77093/Γ1/28-7-2006 (ΦΕΚ 1139/06, τ.Β') Υπουργική Απόφαση.

Γ. Θέματα λειτουργίας

1. Εφημερεύοντες - Επιτήρηση μαθητών στο Ολοήμερο Πρόγραμμα

Οι εφημερεύοντες ορίζονται με πράξη του Συλλόγου Διδασκόντων. Στις εφημερίες συμμετέχουν και οι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων, λαμβανομένων υπόψη και των παρακάτω περιπτώσεων :

- Οι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων που συμπληρώνουν το ωράριό τους σε δύο σχολεία κάνουν εφημερία μόνο στο ένα, σ' αυτό που διδάσκουν τις περισσότερες ώρες.

- Καθήκοντα εφημερίας δεν ανατίθενται σε εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων που διδάσκουν σε τρία ή και περισσότερα σχολεία, όταν τουλάχιστον το ένα από αυτά λειτουργεί σε διαφορετικό κτίριο.

- Οι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων μπορούν να αναλάβουν καθήκοντα εφημερίας μόνο κατά το χρονικό διάστημα των διαλειμμάτων που παρεμβάλλονται των διδακτικών τους ωρών.

Στην ίδια πράξη του Συλλόγου Διδασκόντων καθορίζονται τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των εκπαιδευτικών του Ολοήμερου Προγράμματος.

Σε κάθε σχολείο ο Υποδιευθυντής-Υπεύθυνος του Ολοήμερου Προγράμματος ή ο Υπεύθυνος του Ολοήμερου Προγράμματος παραμένει μέχρι τη λήξη του υποχρεωτικού Ολοήμερου Προγράμματος, ανεξάρτητα αν διδάσκει ή όχι την τελευταία ώρα και είναι υπεύθυνος για την ασφαλή αποχώρηση των μαθητών.

2. Κατανομή των τμημάτων του Ολοήμερου Προγράμματος

Για την κατανομή των ολοήμερων τμημάτων των Δημοτικών Σχολείων ισχύει η αναλογία των 25 μαθητών προς ένα δάσκαλο.

Διευκρινίζουμε πως ένας εκπαιδευτικός μπορεί να αναλάβει 2 (δύο) ή περισσότερα τμήματα προκειμένου να συμπληρώσει το ωράριό του, αυτό όμως δεν επιτρέπει την παράλληλη διδασκαλία των τμημάτων στην ίδια διδακτική ώρα.

Υποτμήματα δημιουργούνται μόνο για το διδακτικό αντικείμενο της Αγγλικής Γλώσσας και μόνο σε περιπτώσεις κοινών τμημάτων μαθητών των τάξεων Α΄ και Β΄ με μαθητές των τάξεων Γ΄, Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄, ύστερα από τη σύμφωνη γνώμη του Σχολικού Συμβούλου και του Δ/ντή Π.Ε. ή Προϊσταμένου Γραφείου.

Για όλα τα υπόλοιπα μαθήματα του Ολοήμερου Προγράμματος δεν επιτρέπεται η δημιουργία υποτμημάτων παρά μόνο εάν έχει συμπληρωθεί ο αριθμός των 25 μαθητών.

3. Πρωινή Ζώνη (07:00-08:00)

Για τη λειτουργία της Πρωινής Ζώνης στα Ολοήμερα Σχολεία απαιτείται η συμμετοχή τουλάχιστον 5 μαθητών που παρακολουθούν το Ολοήμερο Πρόγραμμα. Η προσέλευση των μαθητών στην Πρωινή Ζώνη ξεκινά στις 07:00 και ολοκληρώνεται στις 07:20.

Στις περιπτώσεις που σε ένα σχολείο λειτουργεί ήδη Πρωινή Ζώνη με τη συμμετοχή 5 τουλάχιστον μαθητών, ο Διευθυντής του σχολείου, με τη σύμφωνη γνώμη του Σχολικού Συμβούλου και του Προϊσταμένου του Γραφείου, μπορεί να δεχθεί στην Πρωινή Ζώνη και μαθητές του σχολείου που δεν παρακολουθούν το Ολοήμερο Πρόγραμμα. Προϋποθέσεις για τα παραπάνω είναι: ο συνολικός αριθμός των μαθητών στην Πρωινή Ζώνη να μην υπερβαίνει τους 25, να υπάρχει σχετική υπεύθυνη δήλωση του γονέα, καθώς και η καθημερινή τήρηση του ωραρίου προσέλευσης.

Στα σχολεία που εφαρμόζουν το ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τη λειτουργία της Πρωινής Ζώνης απαιτείται η συμμετοχή τουλάχιστον 10 μαθητών που παρακολουθούν το Ολοήμερο Πρόγραμμα και η προσέλευση των μαθητών ολοκληρώνεται στις 7:15.

4. Αναστολή λειτουργίας Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου

Όταν δε συμπληρώνεται ο ελάχιστος αριθμός μαθητών στο Ολοήμερο Πρόγραμμα του Σχολείου ή σε περιπτώσεις που είναι αδύνατη η λειτουργία του Ολοήμερου Σχολείου, μπορεί να ανασταλεί η λειτουργία του για ένα έτος μόνο με απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Π.Ε. και Δ.Ε, ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση του οικείου Σχολικού Συμβούλου και του Διευθυντή Εκπαίδευσης. Παρακαλούνται οι Διευθυντές των σχολικών μονάδων στις περιπτώσεις που δε συμπληρώνεται ο ελάχιστος αριθμός μαθητών για τη λειτουργία του Ολοήμερου να ενημερώνουν άμεσα τον Προϊστάμενο Γραφείου ή το Διευθυντή Εκπαίδευσης.

Οι Περιφερειακοί Διευθυντές Εκπαίδευσης να υποβάλουν προς ενημέρωση, στη Διεύθυνση Σπουδών Π.Ε του Υπουργείου Παιδείας, μέχρι τις 12-10-2009 πίνακα Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων, τα οποία με απόφασή τους δεν θα λειτουργήσουν ως Ολοήμερα και στον οποίο να αναφέρεται ο λόγος αναστολής του Προγράμματος.

5. Υποχρεωτικό διδακτικό ωράριο

Όσοι Μόνιμοι ή Αναπληρωτές εκπαιδευτικοί δεν καλύπτουν το ωράριό τους στο Πρωινό Πρόγραμμα, συμπληρώνουν το ωράριό τους στο Ολοήμερο πρόγραμμα. Σε κάθε περίπτωση τηρείται η σχετική διάταξη του Νόμου, σύμφωνα με την οποία ο εκπαιδευτικός δεν υποχρεούται να παραμείνει στο σχολείο πέραν των 6 ωρών.

Όσοι Μόνιμοι ή Αναπληρωτές εκπαιδευτικοί δε συμπληρώνουν το ωράριό τους στο Ολοήμερο Πρόγραμμα, αναλαμβάνουν τη διδασκαλία μαθημάτων στο Πρωινό Πρόγραμμα μέχρι τη συμπλήρωση του ωραρίου τους. Σε κάθε περίπτωση τηρείται η

σχετική διάταξη του Νόμου, σύμφωνα με την οποία ο εκπαιδευτικός δεν υποχρεούται να παραμείνει στο σχολείο πέραν των 6 ωρών.

Ο Υπεύθυνος του Ολοήμερου χρεώνεται τις 5 ώρες σίτισης και επομένως αυτές οι ώρες αφαιρούνται από το υποχρεωτικό διδακτικό του ωράριο.

Οι Σχολικοί Σύμβουλοι, οι Δ/ντές Εκπαίδευσης, οι Προϊστάμενοι Γραφείων και οι Διευθυντές των Σχολικών Μονάδων, είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή των παραπάνω, ώστε να επιτυγχάνεται πλήρης κάλυψη του διδακτικού ωραρίου όλων ανεξαιρέτως των εκπαιδευτικών.

6. Συστεγαζόμενα Σχολεία

Στα συστεγαζόμενα Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία, στα οποία υπάρχουν Ολοήμερα Τμήματα με μικρό αριθμό μαθητών, με απόφαση του Διευθυντή Π.Ε. συγκροτούνται κοινά Τμήματα Ολοήμερου, αφού ληφθεί μέριμνα ώστε όλοι οι Υποδιευθυντές – Υπεύθυνοι του Ολοήμερου ή οι Υπεύθυνοι του Ολοήμερου Προγράμματος να εξαντλούν πλήρως το διδακτικό τους ωράριο.

Οι Σύλλογοι Διδασκόντων των συστεγαζόμενων σχολείων συνεδριάζουν και αποφασίζουν από κοινού τον ένα Υποδιευθυντή-Υπεύθυνο Ολοήμερου Προγράμματος στον οποίο θα προσμετρηθούν οι 5 ώρες της σίτισης. Σε περίπτωση διαφωνίας επιλαμβάνεται ο Σχολικός Σύμβουλος και ο οικείος Προϊστάμενος Γραφείου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ή ο Διευθυντής Εκπαίδευσης.

Για τη λειτουργία της Πρωινής Ζώνης στα συστεγαζόμενα σχολεία, εφόσον ο αριθμός μαθητών είναι μικρός, γίνονται κοινά τμήματα. Επομένως, ο αριθμός των 5 μαθητών μπορεί να προκύψει απ' όλες τις σχολικές μονάδες που συστεγάζονται και έχουν κοινό ωράριο εργασίας.

Οι Σύλλογοι Διδασκόντων, με εισήγηση των Διευθυντών, ορίζουν τον ή τους εκπαιδευτικούς που θα είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή του προγράμματος της Πρωινής Ζώνης. Για τους εκπαιδευτικούς που αναλαμβάνουν την πρωινή Ζώνη ισχύουν τα αναφερόμενα στη Φ.12/725/66545/Γ1/9-6-2009 Εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας με θέμα «Προγραμματισμός Εκπαιδευτικού Έργου 2010-2011».

Τα συστεγαζόμενα σχολεία που εφαρμόζουν το ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα δε θα συγκροτούν κοινά Τμήματα Ολοήμερου, αφού η διάθεση των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων για τις ανάγκες του Ολοήμερου Προγράμματος γίνεται με διαφορετικό τρόπο στα σχολεία αυτά.

7. Συνεργασία των δασκάλων του Πρωινού Προγράμματος με τους δασκάλους του Ολοήμερου Προγράμματος και έλεγχος παρουσιών.

Η έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των δασκάλων και επομένως η έλλειψη συντονισμένης και στοχευμένης παρέμβασης στερεί από τους μαθητές τη δυνατότητα να εμπεδώσουν καλύτερα την ύλη που διδάχθηκαν, αλλά και δεν επιτρέπει την ουσιαστική αντιμετώπιση πιθανών προβλημάτων. Για το σκοπό αυτό:

α. Οι δάσκαλοι του πρωινού – κανονικού προγράμματος συνεργάζονται στενά με τους δασκάλους του Ολοήμερου Προγράμματος, ανταλλάσσουν απόψεις και επανασχεδιάζουν τη διδασκαλία τους, ορίζουν τους στόχους, επισημαίνουν τις δυσκολίες, προγραμματίζουν δραστηριότητες που θα συμβάλουν στην δημιουργική μάθηση. Οι συναντήσεις αυτές πραγματοποιούνται σε καθορισμένη ημέρα της εβδομάδας (τουλάχιστον μία την εβδομάδα) η οποία ορίζεται στην αρχή του σχολικού έτους με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων.

β. Προκειμένου στο Υπουργείο Παιδείας να υπάρχει σαφής εικόνα της στελέχωσης και λειτουργίας του Ολοήμερου Σχολείου παρακαλούνται οι Διευθυντές των σχολικών μονάδων να ενημερώνουν άμεσα το Διευθυντή Εκπαίδευσης ή τον Προϊστάμενο του Γραφείου για οποιαδήποτε μεταβολή παρουσιάζεται στον αριθμό των μαθητών που φοιτούν στο Ολοήμερο Πρόγραμμα. Παράλληλα οι Διευθυντές των σχολικών μονάδων να αποστέλουν στο Δ/ντή Εκπαίδευσης ή στον Προϊστάμενο του

Γραφείου, στην αρχή κάθε τριμήνου, ονομαστική κατάσταση των μαθητών που φοιτούν στο Ολοήμερο πρόγραμμα.

8. Συνεργασία των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων

Ο Διευθυντής του σχολείου, με την πρόσληψη των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων και την ανάθεση σ' αυτούς διδασκαλίας στο σχολείο, τους διαθέτει φάκελο (portfolio) με το πρόγραμμα σπουδών του μαθήματος που διδάσκουν και τις εγκυκλίους για το Ολοήμερο Σχολείο, ώστε αυτοί να ενημερωθούν πλήρως. Το Πρόγραμμα Σπουδών κάθε διδακτικού αντικειμένου του Ολοήμερου Προγράμματος (Νέες Τεχνολογίες, Αθλητισμός, Αγγλικά, Μουσική, Χορός, Εικαστικά, Θεατρική Αγωγή) αναφέρεται στις Φ.20/482/95210/Γ1/9-9-03 (ΦΕΚ 1325/16-9-2003) και Φ.50/76/121153/Γ1/13-11-02 (ΦΕΚ 1471/2002) Υπουργικές Αποφάσεις.

Οι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων του Πρωινού Προγράμματος συνεργάζονται στενά με τους εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων του Ολοήμερου Προγράμματος, ανταλλάσσουν απόψεις, κάνουν διορθωτικές παρεμβάσεις, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο και εφαρμόζουν όλες τις σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας (σχέδια μαθήματος, διαθεματικότητα, ομαδοσυνεργατική, κλπ).

Οι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων του Ολοήμερου Προγράμματος:

- συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του Συλλόγου Διδασκόντων για θέματα που αφορούν στη λειτουργία του Ολοήμερου Προγράμματος.
- προσφέρουν τις υπηρεσίες τους καθ' όλη τη διάρκεια του ωραρίου τους για την καλή λειτουργία του σχολείου.
- συνεργάζονται στενά με τους εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων του πρωινού προγράμματος.
- ενημερώνονται για τον προγραμματισμό της ύλης στα αντίστοιχα αντικείμενα, ενότητες και δραστηριότητες.
- ολοκληρώνουν, συμπληρώνουν, διευρύνουν τα μαθησιακά πεδία σχετικά πάντα με τις διδακτικές ενότητες του πρωινού προγράμματος.
- συμβάλλουν στην δημιουργική μάθηση ώστε να ευοδωθούν οι εκπαιδευτικοί και κοινωνικοί στόχοι του Ολοήμερου Προγράμματος και του Νέου Σχολείου.

9. Προγραμματισμός-Απολογισμός Δραστηριοτήτων

α. Οι δάσκαλοι του Ολοήμερου προγραμματίζουν την ύλη που θα διδάξουν και καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να διασφαλιστεί τόσο ο κοινωνικός όσο και παιδαγωγικός ρόλος του Ολοήμερου Σχολείου. Για το λόγο αυτό συνεργάζονται στενά με το Σχολικό Σύμβουλο, τον οποίο καλούν κάθε φορά που κρίνουν αναγκαίο. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι οφείλουν να επισκέπτονται τακτικά τα Ολοήμερα σχολεία της περιοχής ευθύνης τους, να καθοδηγούν τους εκπαιδευτικούς και να συζητούν τα ιδιαίτερα προβλήματα που αυτοί συναντούν, παρέχοντας τις απαραίτητες οδηγίες και υποδείξεις για την άριστη λειτουργία του Ολοήμερου.

β. Όλοι οι εκπαιδευτικοί που εργάζονται σε Ολοήμερα Τμήματα συντάσσουν προγραμματισμό δραστηριοτήτων στην αρχή κάθε σχολικού έτους. Στο τέλος κάθε διδακτικού έτους συνεδριάζει ο Σύλλογος Διδασκόντων κάθε σχολικής μονάδας με θέμα: «Απολογισμός διδακτικού έτους». Κατά τη συνεδρίαση, οι δάσκαλοι κάθε τάξης ή τμήματος, καθώς και οι εκπαιδευτικοί του Ολοήμερου Προγράμματος καταθέτουν το δικό τους απολογισμό, όπου αναφέρουν μεταξύ άλλων και θέματα σχετικά με τη λειτουργία του Τμήματός τους, προβλήματα που συνάντησαν, λύσεις που έδωσαν, προγράμματα που εφάρμοσαν, προτάσεις για τη βελτίωση της ποιότητας εκπαίδευσης και ό, τι άλλο κρίνουν αναγκαίο. Με βάση τους απολογισμούς όλων των εκπαιδευτικών συντάσσεται ο συνολικός απολογισμός της σχολικής μονάδας και υποβάλλεται από το Διευθυντή της στο Σχολικό Σύμβουλο, ο οποίος τον λαμβάνει υπόψη κατά τη σύνταξη της τελικής έκθεσης-απολογισμού του (Φ. 353.1./324/105657/Δ1/8-10-02, ΦΕΚ 1340

τ. Β, ΥΑ). Οι Σχολικοί Σύμβουλοι στην τελική έκθεση απολογισμού αναφέρουν συγκεκριμένα προβλήματα και δυσλειτουργίες των Ολοήμερων Σχολείων που διαπίστωσαν κατά την πραγματοποίηση των επιτόπιων επισκέψεων στη διάρκεια της σχολικής χρονιάς και καταθέτουν τις προτάσεις τους για την επίλυσή τους και γενικότερα για τη βελτίωση του θεσμού.

γ. Οι Δάσκαλοι και οι Εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων του Ολοήμερου τηρούν portfolio μαθητή, όπου καταγράφονται οι δραστηριότητες και οι επιδόσεις όλων των μαθητών, προς ενημέρωση των γονέων, των δασκάλων και των Σχολικών Συμβούλων.

10. Σίτιση

Στο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο προβλέπεται χρόνος για το γεύμα των μαθητών, το οποίο ετοιμάζουν οι γονείς από το σπίτι. Ο Υποδιευθυντής – Υπεύθυνος του Ολοήμερου ή ο Υπεύθυνος του Ολοήμερου Προγράμματος, στον οποίο προσμετρούνται οι ώρες σίτισης, έχει την ευθύνη της οργάνωσης του γεύματος των μαθητών. Στα συστεγαζόμενα σχολεία οι ώρες σίτισης προσμετρούνται μόνο στον ένα Υποδιευθυντή- Υπεύθυνο Ολοήμερου, όπως αναφέρεται στην παρ. 5.

Ο Υποδιευθυντής – Υπεύθυνος του Ολοήμερου ή ο Υπεύθυνος του Ολοήμερου Προγράμματος αξιοποιώντας τις καθημερινές εμπειρίες και τα διαφορετικά βιώματα των μαθητών, τους παροτρύνει να συμμετέχουν ενεργά στον προγραμματισμό και την οργάνωση της διαδικασίας του γεύματος, ώστε ο χώρος της σίτισης να έχει τον απαιτούμενο εξοπλισμό και να εξασφαλίζονται οι όροι υγιεινής, αισθητικής και πολιτισμού. Ο ίδιος συνεργάζεται με τους μαθητές καθ' όλη τη διάρκεια του γεύματος, ώστε να εξασφαλιστεί η ομαλή διεξαγωγή του. Ο Υπεύθυνος του Ολοήμερου δεν πρέπει να ξεχνά πως η ώρα του γεύματος έχει και παιδαγωγική αξία, διευρύνοντας το πεδίο εμπειριών και γνώσεων των παιδιών και δίνοντάς τους την ευκαιρία να κατακτήσουν δεξιότητες, να αναπτύξουν την αυτονομία τους, να επικοινωνήσουν και παράλληλα να αποκτήσουν σωστές διατροφικές συνήθειες και να κατακτήσουν αντίστοιχους τρόπους συμπεριφοράς κατά την ώρα του γεύματος. Ο Υποδιευθυντής – Υπεύθυνος του Ολοήμερου ή ο Υπεύθυνος του Ολοήμερου Προγράμματος φροντίζει ώστε η αίθουσα που πραγματοποιείται το γεύμα να χρησιμοποιείται αποκλειστικά για αυτό το σκοπό και μεριμνά να παραδίδεται καθαρή μετά το γεύμα, αν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί ως αίθουσα διδασκαλίας.

Ειδικότερα για τα σχολεία που εφαρμόζουν το Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα το εκπαιδευτικό προσωπικό που διδάσκει την πρώτη διδακτική ώρα του ολοήμερου προγράμματος, παρευρίσκεται κι επιβλέπει τη σίτιση των μαθητών.

11. Περιπτώσεις αδυναμίας στελέχωσης των τμημάτων από εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων.

Στις περιπτώσεις έλλειψης εκπαιδευτικού συγκεκριμένης ειδικότητας γίνεται αντικατάσταση του Διδακτικού Αντικείμενου της ειδικότητας αυτής με άλλο, για το οποίο υπάρχει διαθέσιμος αριθμός εκπαιδευτικών.

Στις περιπτώσεις έλλειψης εκπαιδευτικών Αγγλικής, οι ώρες προστίθενται στις ώρες του δασκάλου, για την προετοιμασία και την ενισχυτική διδασκαλία στη Γλώσσα και τα Μαθηματικά.

Στις περιπτώσεις έλλειψης εκπαιδευτικών πληροφορικής οι δύο (2) ώρες της Πληροφορικής διατίθενται για άλλο διδακτικό αντικείμενο επιλογής, ενώ στις περιπτώσεις που ούτε αυτό καταστεί δυνατό, οι 2 ώρες προστίθενται στις ώρες του δασκάλου.

Δ. Συνεργασία με τους γονείς

Με την έναρξη της σχολικής χρονιάς οι εκπαιδευτικοί του Ολοήμερου Προγράμματος καλούν τους γονείς των μαθητών που θα παρακολουθήσουν τα

Ολοήμερα Τμήματα και τους ενημερώνουν για τον κοινωνικό και παιδαγωγικό ρόλο του Ολοήμερου Σχολείου, καθώς και για το πρόγραμμα που θα ακολουθήσουν.

Οι εκπαιδευτικοί του Ολοήμερου Προγράμματος οφείλουν επίσης να ενημερώνουν τους γονείς των μαθητών για την πρόδο τους. Για το λόγο αυτό από την αρχή λειτουργίας του Ολοήμερου Προγράμματος ορίζουν συγκεκριμένη μέρα και ώρα συνάντησης και συνεργασίας με τους γονείς.

Οι ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων οφείλουν επίσης να ορίζουν ημέρες και ώρες συνάντησης με τους γονείς.

E. Οργάνωση του Ολοήμερου Σχολείου

Για τον καλύτερο προγραμματισμό και την οργάνωση του Ολοήμερου Σχολείου επισημαίνουμε επιπλέον τα παρακάτω σημεία:

1. Πριν το χωρισμό των τάξεων και την ανάθεση του διδακτικού έργου στους δασκάλους, λαμβάνονται υπόψη οι πραγματικές ανάγκες του Ολοήμερου, ώστε να ορισθούν όσοι θα διδάσκουν αποκλειστικά στο Ολοήμερο και όσοι θα συμπληρώνουν σε αυτό μέρος του υποχρεωτικού τους ωραρίου. Βασικός άξονας για τον υπολογισμό αυτό είναι η αναλογία στα τμήματα του Ολοήμερου Προγράμματος των 50 μαθητών ανά δάσκαλο.

2. Το Ολοήμερο λειτουργεί με κανονικό ωράριο και πρόγραμμα, με το δάσκαλο του τμήματος, από την επόμενη ημέρα του Αγιασμού και ενημερώνονται οι γονείς και οι μαθητές για τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας του, καθώς και για τη λειτουργία της Προαιρετικής Ζώνης στα 6/θέσια και άνω Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία.

3. Η αποχώρηση των μαθητών που παρακολουθούν το Ολοήμερο Πρόγραμμα γίνεται στις 16:00 (για τα 1/θέσια, 2/θέσια, 3/θέσια, 4/θέσια και 5/θέσια Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία) ή στις 16:15 (για τα 6/θέσια και άνω Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία). Δε θα γίνονται αποδεκτά αιτήματα για πρόωρη αποχώρηση μαθητών, αφού κάτι τέτοιο καταργεί το Ολοήμερο Πρόγραμμα, του οποίου η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική μέχρι τη λήξη του. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζονται τα παιδαγωγικά αποτελέσματα του Ολοήμερου Σχολείου.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις (προβλήματα υγείας, σοβαρά κοινωνικά ζητήματα, κλπ) οι Προϊστάμενοι Γραφείων Π.Ε. μπορούν να εισηγηθούν στους Διευθυντές Π.Ε. την πρόωρη αποχώρηση μαθητών. Η εισήγησή τους θα πρέπει να συνοδεύεται από επαρκώς αιτιολογημένη πρόταση για την πρόωρη αποχώρηση (π.χ. από τα απαραίτητα δικαιολογητικά/πιστοποιητικά που θα έχουν προσκομισθεί από κρατικό νοσοκομείο αν πρόκειται για θέματα υγείας) Στην εισήγηση θα πρέπει να αναφέρονται οι ημέρες ή/και οι ώρες αποχώρησης του μαθητή από το Ολοήμερο Πρόγραμμα. Την τελική έγκριση για την πρόωρη αποχώρηση μαθητή από το Ολοήμερο Πρόγραμμα δίνει ο Διευθυντής Π.Ε. την οποία κοινοποιεί στο αρμόδιο Γραφείο Π.Ε. και στις αναφερόμενες σχολικές μονάδες. Σε κάθε περίπτωση άδειες για πρόωρη αποχώρηση θα δίνονται με φειδώ και μόνο σε ειδικές περιπτώσεις ώστε να μην αλλοιωθεί ο χαρακτήρας και ο ρόλος του Ολοήμερου Σχολείου.

4. Η προαιρετικότητα ισχύει μόνο για την παρακολούθηση της Προαιρετικής Ζώνης 16.15' - 17.00' στα 6/θέσια και άνω Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία και της Πρωινής Ζώνης.

5. Οι Διευθυντές των σχολείων, οι Υποδιευθυντές – Υπεύθυνοι των Ολοήμερων ή οι Υπεύθυνοι του Ολοήμερου Προγράμματος παρακολουθούν και ελέγχουν συστηματικά την ορθή εφαρμογή του Ολοήμερου προγράμματος. Επίσης είναι υπεύθυνοι για την παρακολούθηση της φοίτησης των μαθητών στο Ολοήμερο Πρόγραμμα.

6. Στην περίπτωση συνεχούς απουσίας μαθητή ενός Ολοήμερου Τμήματος ο Διευθυντής του σχολείου σε συνεργασία με τον Υποδιευθυντή – Υπεύθυνο του Ολοήμερου ή τον Υπεύθυνο του Ολοήμερου Προγράμματος ενημερώνει εκ νέου τους γονείς για την υποχρεωτικότητα φοίτησης στο Ολοήμερο Πρόγραμμα. Εάν και μετά αυτή την ενημέρωση συνεχίζονται οι απουσίες του μαθητή, ενημερώνει εγγράφως τους γονείς του μαθητή και τους ζητά τη συμπλήρωση σχετικής Υπεύθυνης Δήλωσης για μη συμμετοχή στο Ολοήμερο Πρόγραμμα. Μετά από αυτή τη διαδικασία ο Διευθυντής του σχολείου μπορεί να διαγράψει το μαθητή και να ενημερώσει το Διευθυντή Εκπαίδευσης ή τον Προϊστάμενο Γραφείου.

7. Μόνο για τα σχολεία που εφαρμόζουν το ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα η αποχώρηση των μαθητών μπορεί να γίνει και κατά το χρονικό διάστημα 15:30 - 15:40, εφόσον έχει κατατεθεί υπεύθυνη δήλωση των γονέων στη σχολική μονάδα.

8. Τα Ολοήμερα Τμήματα δε λειτουργούν μόνο τις ημέρες που έχουν ορισθεί ως επίσημες σχολικές αργίες, σύμφωνα με το άρθρο 4, του Π.Δ 201/98 (ΦΕΚ 161, τ. Α'). Όλες τις υπόλοιπες ημέρες λειτουργούν κανονικά.

Παρακαλούνται όλα τα στελέχη εκπαίδευσης να φροντίζουν για την πιστή εφαρμογή των προαναφερομένων.

Όλοι οι εκπαιδευτικοί να λάβουν ενυπόγραφα γνώση του περιεχομένου της εγκυκλίου.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ

Εσωτ. Διανομή

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού
3. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
4. Γραφείο κ. Ειδικού Γραμματέα,
Ενιαίου Διοικητικού Τομέα Π.Ε. και Δ.Ε.
5. Γενικό Διευθυντή Διοίκησης Προσωπικού
Πρωτ/θμιας και Δευτ/θμιας Εκπ/σης
6. Διεύθυνση Προσωπικού Π.Ε.
7. Διεύθυνση Ξένων και Μειονοτικών Σχολείων
8. Διεύθυνση ΠΟΔΕ
9. Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής
10. Διεύθυνση Φυσικής Αγωγής
11. Διεύθυνση Ιδιωτικής Εκπαίδευσης
12. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Τμ. Α/θμιας Εκπ/σης)
13. Διεύθυνση Συμβουλευτικού Επαγγελματικού
Προσανατολισμού και Εκπ/κών Δραστηριοτήτων
14. Διεύθυνση Σπουδών Δ.Ε.
15. Διεύθυνση Σπουδών Π.Ε.